

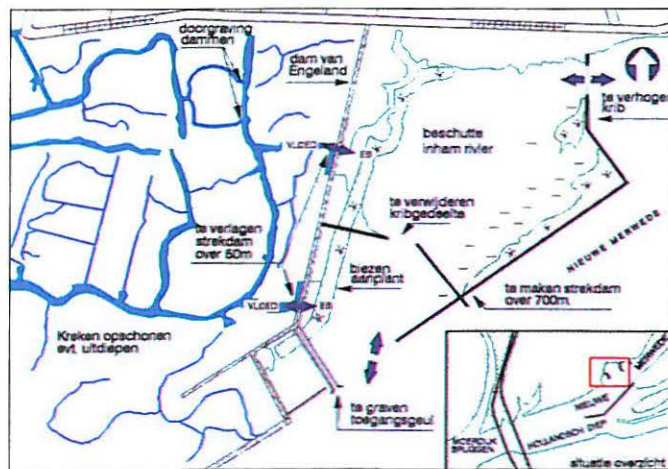
Monitoringsproject Doorstroming heeft stroom tegen

In 1992 kreeg de Dordtse Biesbosch een tweede aansluiting op de rivier. De dienstkring Merwede van Rijkswaterstaat directie Zuid-Holland verlaagde de Dam van Engeland, waardoor water uit de Nieuwe Merwede makkelijker het natuurgebied kon instromen (zie de water nr. 5, mei 1992). De bedoeling van het project Doorstroming was om het intergetijdengebied in de Zuid-Hollandse delta uit te breiden en de doorstroming in de Dordtse Biesbosch te vergroten. Na de ingreep lag de Dordtse Biesbosch enkele jaren aan de monitor om de effecten op langere termijn te bekijken en om te zien of de doelstellingen zijn gehaald. Henk Jagt en Jaap Mol van Rijkswaterstaat, directie Zuid-Holland, geven inzicht in het gevolgd monitoringstraject.

Het plan Doorstroming was een initiatief van Rijkswaterstaat en Vogelbescherming Nederland en stond haaks op het werk van de beroemde waterstaatsingenieur Jan Blanken. Blanken had in 1860 – bij de aanleg van de Nieuwe Merwede – opzettelijk alle Biesboschkreken met stenen dammen afgesneden van de nieuwe rivierloop. Als gevolg daarvan is het Dordtse deel van de Biesbosch langzaam maar zeker verland, wat tot verarming van de natuur heeft geleid.

Het project Doorstroming moest letterlijk voor doorstroming van de Dordtse Biesbosch zorgen. De ingreep bestond uit het, op twee plaatsen, verlagen van de Dam van Engeland tot circa NAP +0,45 m. Sindsdien kan het water van de Nieuwe Merwede door de Dordtse Biesbosch naar het Hollandsch Diep stromen. Het gebied vóór de Dam van Engeland is ingericht als bezinkingsbekken door een strekdam langs de Nieuwe Merwede een stukje door te trekken en een krib iets te verhogen. Het water dat het natuurgebied nu instroomt, is als het ware voorgezuiverd. In de Dordtse Biesbosch zijn enkele verbindingen hersteld door het

Kaartje uit de begintijd van het project.

Henk Jagt en Jaap Mol (r) van de RWS-Directie Zuid-Holland tijdens het monitoren van het Plan Doorstroming.

doorgraven van oude griend-omkadingen. De verruigde rietgorzen zijn plaatselijk verlaagd tot binnen het getijbereik, in de hoop dat het riet weer opbloeit. De vrijgekomen rietzoden zijn verwerkt in de verlengde strekdam langs de Nieuwe Merwede. Tot slot is een van de westelijke ingangen van het gebied afgesloten met een dam met klepduiker (alleen voor uitstroming) om een optimale instroming van rivierwater vanuit de Nieuwe Merwede te krijgen. De monitoring rond het project Doorstroming geeft informatie over de effecten kort na de ingreep en de effecten op langere termijn. Bij de monitoring zijn zo veel mogelijk organisaties (zoals de Stichting Natuur- en Vogelwacht Dordrecht) betrokken. Periodiek zijn fysische (bijvoorbeeld stroomsnelheid), chemische (de kwaliteit van het zwevend stof) en biologische (vogeltellingen) onderzoeken uitgevoerd.

Weinig doorstroming, weinig monitoring

Zeven jaar na de ingreep is het voornaamste doel van het project gehaald, namelijk het vergroten van het intergetijdengebied, maar een groot succes kun je de doorstroming niet noemen. Volgens Henk Jagt, destijds projectleider Doorstroming, is er met name bij lage rivierafvoeren te weinig doorstroming. De twee verlaagde stukken in de Dam van Engeland liggen op de hoogte van het Gemiddeld Laag Water, zodat er bij geringe rivierafvoer maar weinig water de Biesbosch instroomt en er niet veel te meten valt. Jaap Mol, projectleider monitoring: 'Juist als dat wel kan – tijdens hoge afvoerperioden – moet de apparatuur worden ingezet bij andere waterkwantiteitsprojecten in het benedenrivierengebied, die een hogere prioriteit hebben.' Al met al kwam van dit deel van de monitoring niet veel terecht. Uit de meetresultaten blijkt wel dat standaardisatie van de monitoring heel belangrijk is. Het toe-

passen van verschillende onderzoeksmethoden gedurende een aantal jaren maakt vergelijking van de gegevens niet goed mogelijk. Volgens Jaap Mol moet je bij het opstellen van een monitoringsplan hier terdege rekening mee houden.

Uit de monitoringsgegevens zijn toch positieve resultaten af te leiden. Mol: 'Achter de nieuw aangebrachte strekdam houden zich duidelijk grotere aantallen aalscholvers, zwanen en eenden op. Vergeleken met het Lepelaarsgat – dat een eindje verderop langs de rivier ligt – heeft het gebied rondom de Dam van Engeland aan waarde gewonnen.' Ook is achter de strekdam een vitale rietbegroeiing ontstaan. 'En hetzelfde geldt voor de kreken die in de Dordtse Biesbosch zijn uitgegraven.' Als gevolg van de betere doorstroming is verder de bodem van de kreken in de Dordtse Biesbosch in kwaliteit vooruit gegaan. En dat heeft volgens Jaap Mol weer geleid tot een grotere dichtheid aan macrofauna (ongewervelde bo-

demdieren). Voor de details verwijst hij naar het eindrapport over de monitoring dat naar verwachting eind van dit jaar verschijnt.

Getemd Getij bevordert doorstroming

Het gedeeltelijk openstellen van de Haringvlietsluizen (scenario De Kier, maar vooral later, mogelijk Getemd Getij) zal een nieuwe impuls geven aan het project Doorstroming. Onder invloed van de grotere getijslag zal de Dordtse Biesbosch nog beter doorstromen. Toekomstige monitoring moet uitwijzen in welke mate. De ervaringen die zijn opgedaan met het huidige monitoringsprogramma, zullen daarbij ter harte worden genomen.

AN

Voor meer informatie:
Jaap Mol, 010 – 402 6362,
e-mail: j.mol@dzh.rws.minvenw.nl
Henk Jagt, 010 – 402 6375,
e-mail: h.j.jagt@dzh.rws.minvenw.nl